

YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS OPETUSSUUNNITELMATYÖSSÄ

Teoreettinen viitekehys sekä ops-linjausten ja alakohtaisten opsien analyysi

Timo Salminen, Päivikki Jääskelä ja Päivi Tynjälä (JY, Koulutuksen tutkimuslaitos)

Sirpa Laitinen-Väänänen (JAMK, AOKK)

Jaana Lerssi-Uskelin (LAB-ammattikorkeakoulu)

<https://ktl.jyu.fi/fi/tutkimus/opetus-opiskelu-ja-oppiminen-yliopistossa/yhteiskunnallinen-vaikuttavuus-opetussuunnitelmissa>

EduFutura, oppimisen uudistamisen kärkitiimi, 23.2.2022

EduFuturan kärkialat, työpaja 27.1.2022

EduFuturan OPS-tutkimus

Hankkeen tavoitteet:

- Tuottaa tutkimustietoa, joka tukee EduFuturan koulutusorganisaatioiden OPS-työn itsearviointia ja yhteistyötä sekä OPS-työn kehittämistä yhteiskunnallisen vaikuttavuuden näkökulmasta (kokonaistavoite)
- Rakentaa **tutkimusperustaista** käsitepohjaa ja teoreettista viitekehystä erityisesti korkeakoulujen OPS-tutkimukselle yhteiskunnallisen vaikuttavuuden näkökulmasta (osatavoite 1)
=> Kirjallisuuskatsaus vertaisarvioidusta OPS-tutkimuksesta
- Vertailla EduFuturan koulutusorganisaatioiden opetussuunnitelmien erityispiirteitä, vahvuuksia ja kehittämisen kohteita yhteiskunnallisen vaikuttavuuden näkökulmasta tietyillä aloilla (osatavoite 2)
=> Kolmen koulutusorganisaation (JY, JAMK ja Gradia) OPS-linjausten ja kirjoitettujen opetussuunnitelmien vertaileva analyysi (hyödyntäen kirjallisuuskatsauksen tuottamaa viitekehystä)
- Rakentaa pohjaa empiiriselle jatkotutkimukselle

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus - korkeakoululait

- **Yliopistojen tehtävät (Yliopistolaki, 2§):**
 - "...kasvattaa opiskelijoita **palvelemaan isänmaata ja ihmiskuntaa.**"
 - "Tehtäviään hoitaessaan yliopistojen tulee tarjota mahdollisuuksia jatkuvaan oppimiseen, **toimia vuorovaikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa sekä edistää tutkimustulosten ja taiteellisen toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta.**"
- **Ammattikorkeakoulujen tehtävät (Ammattikorkeakoululaki, 4§ ja 6§):**
 - "Ammattikorkeakoulun tehtävänä on lisäksi **harjoittaa** ammattikorkeakouluopetusta palvelevaa sekä **työelämää ja aluekehitystä edistävää ja alueen elinkeinorakennetta uudistavaa soveltavaa tutkimustoimintaa, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa sekä taiteellista toimintaa.** Tehtäviään hoitaessaan ammattikorkeakoulun tulee tarjota mahdollisuuksia jatkuvaan oppimiseen."
 - **Yhteistyö toimintaympäristön kanssa (6§):** "Ammattikorkeakoulun tulee tehtäviään suorittaessaan olla erityisesti omalla alueellaan yhteistyössä elinkeino- ja muun työelämän kanssa sekä tehdä yhteistyötä suomalaisten ja ulkomaisten korkeakoulujen samoin kuin muiden koulutuksen järjestäjien kanssa."

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus - laki ammatillisesta koulutuksesta ja lukiolaki

- **Laki ammatillisesta koulutuksesta (531/2017):**

2 § Ammatillisten tutkintojen ja ammatillisen koulutuksen tarkoitus

Tässä laissa tarkoitettujen tutkintojen ja koulutuksen tarkoituksena on kohottaa ja ylläpitää väestön ammatillista osaamista, antaa mahdollisuus ammattitaidon osoittamiseen sen hankkimistavasta riippumatta, **kehittää työ- ja elinkeinoelämää ja vastata sen osaamistarpeisiin, edistää työllisyyttä, antaa valmiuksia yrittäjyyteen** ja työ- ja toimintakyvyn jatkuvaan ylläpitoon sekä tukea elinikäistä oppimista ja ammatillista kasvua. [...]

Tässä laissa tarkoitettun koulutuksen tavoitteena on lisäksi **tukea opiskelijoiden kehitystä hyväksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi** sekä antaa opiskelijoille jatko-opintovalmiuksien, ammatillisen kehittymisen, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja.

4 § Yhteistyö työ- ja elinkeinoelämän kanssa

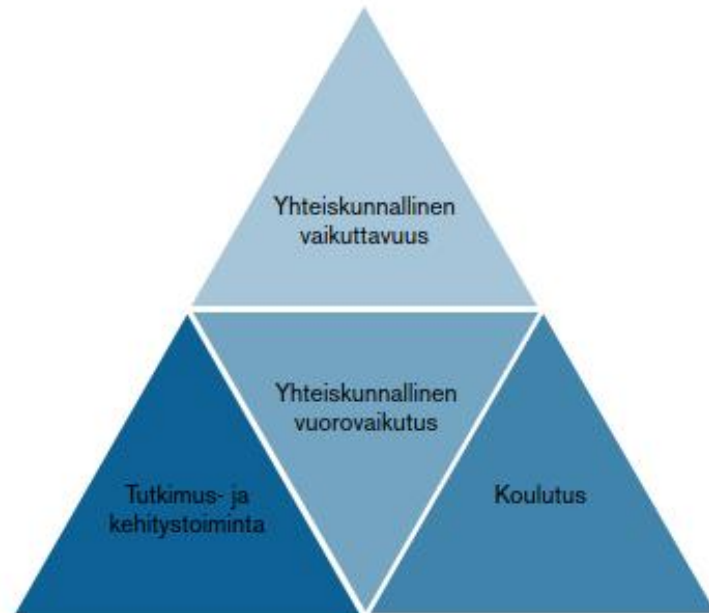
Tutkinnoissa, koulutuksessa ja niiden järjestämisessä tulee ottaa huomioon työ- ja elinkeinoelämän tarpeet. Tutkintoja ja koulutusta suunniteltaessa, järjestettäessä, arvioitaessa ja kehitettäessä sekä osaamistarpeita ennakoitaessa tulee tehdä yhteistyötä työ- ja elinkeinoelämän kanssa.

- **Lukiolaki (714/2018):**

2 § Lukiokoulutuksen tarkoitus

Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. Lukiokoulutuksen tarkoituksena on **tukea opiskelijoiden kasvamista hyväksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja aktiivisiksi yhteiskunnan jäseniksi** sekä antaa opiskelijoille **työelämän, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja, taitoja ja valmiuksia**. Lisäksi koulutuksen tarkoituksena on antaa opiskelijoille valmiuksia elinikäiseen oppimiseen ja itsensä jatkuvaan kehittämiseen.

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus - määrittelyä

Kuvio 2. Yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen ja vaikuttavuuden kehys (Lahtonen ja Ritsilä 2014).

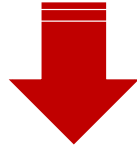
Lähde: OKM. (2015). Vastuullinen ja vaikuttava. Tulokulmia korkeakoulujen yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2015:13, s. 91.

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-352-1>

- **Yhteiskunnallinen vuorovaikutus** on keino, jolla koulutuksen ja tutkimuksen vaikuttavuutta edistetään
 - esim. strategiatyö alueellisten, kansallisten ja kansainvälisten kumppaneiden kanssa, tiedon ja osaamisen siirtäminen yrityksiin sekä julkiselle ja kolmannelle sektorille (Aarrevaara ym., 2015)
- **Entrepreneurial university** (yrittävä ja vastuuttava yliopisto, yrittäjämäinen yliopisto; vrt. sivistysyliopisto)
 - EC & OECD (2012): [A Guiding Framework for Entrepreneurial Universities](#).
- **Co-creative university** (yhdessä luova yliopisto; innovaatiot ja kansalaisyhteiskunta; kansalaistiede)
 - Hautamäki, A., Haataja, M., Holm, E., Pulkkinen, K., & Suni, T. (2018). Co-creation. [A Guide to Enhancing the Collaboration Between Universities and Companies](#). Helsinki: University of Helsinki.
 - Mamica, L. (2021). The Co-creative University. Evaluation, Expectations and Economic Policy Implications. Routledge. [Forthcoming.]

Kirjallisuuskatsaus vertaisarvioidusta OPS-tutkimuksesta yhteiskunnallisen vaikuttavuuden näkökulmasta (osatavoite 1)

- painopiste ”higher education” ja ”curriculum” -lehdissä
 - käyty läpi pääsääntöisesti v. 2010 jälkeen julkaistut JUFO-luokitukseen kuuluvat vuosikerrat
- poimittu relevanteista artikkeleista (>150; 25 eri lehdestä) **avainsanat ja käsitteet**, jotta saamme alustavan käsityksen siitä, millaisia asioita tutkimuksissa on käsitelty opetussuunnitelmien ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kentällä

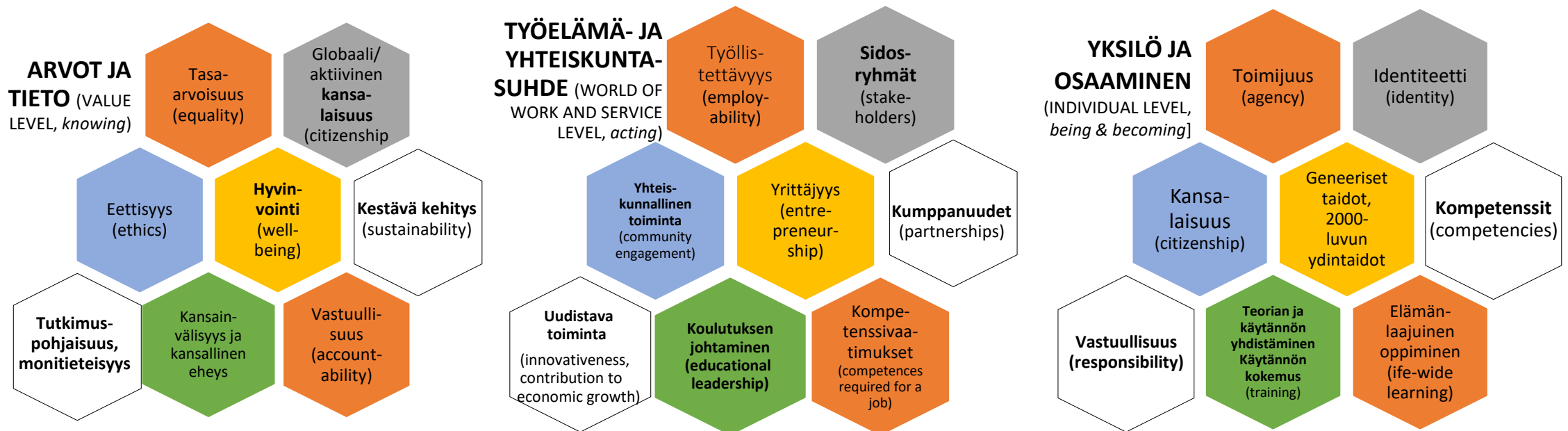

hakutermit systemaattiseen kirjallisuushakuun tietokannoista (ERIC, WOS, EBSCOhost, Scopus)

käsitteellinen viitekehys ops-linjausten ja opsien tarkasteluun (vrt. osatavoite 2)

Käsitteellinen viitekehys: OPSien yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kolme tarkastelutasoa

Millaista yhteiskunnallista muutosta/kehitystä koulutus edistää?

Millainen työelämä- ja yhteiskuntasuhde nähdään yhteiskunnallisesti vaikuttavana?

Millaisia ulottuvuuksia yhteiskunnallisen vaikuttavuuden näkökulma tuo asiantuntijuuteen ja ammattilaisuuteen?

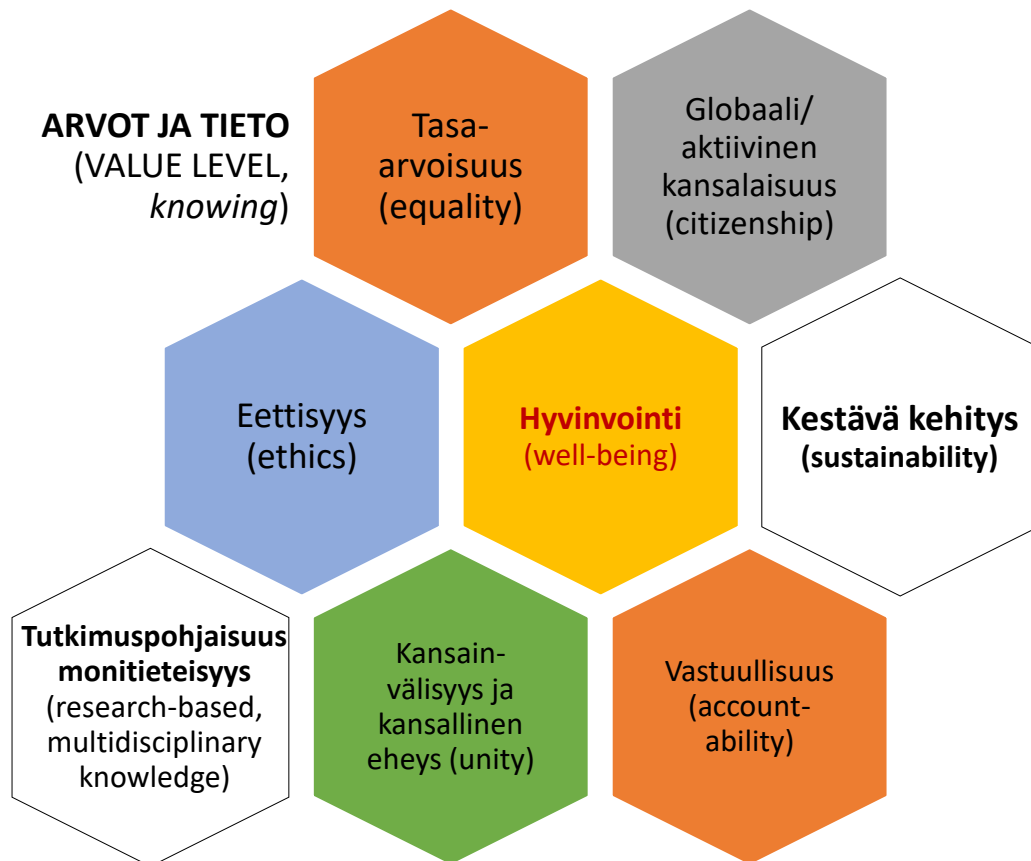
JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

jamk | ammatillinen
opettajakoulutus

GRADIA

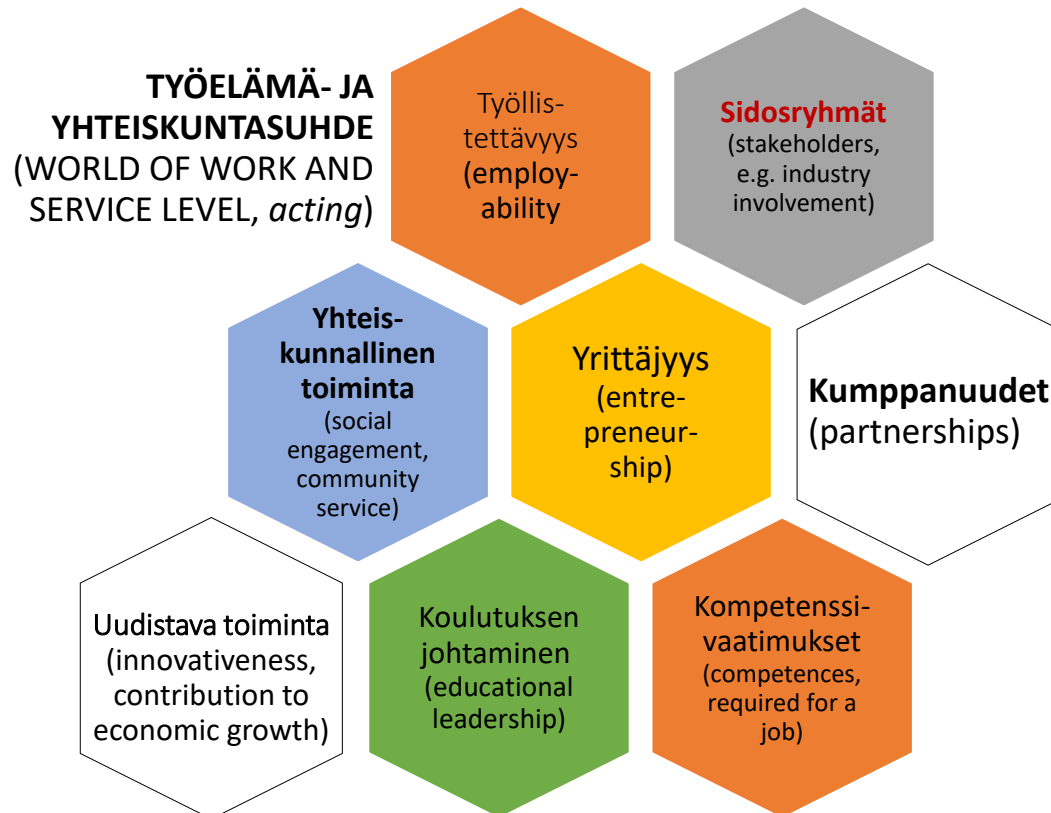

Arvot ja tieto (mitä ja miksi: OPSin perusta)

HYVINVOINTI		
Sisällöt	Rakenne	Toimintatavat
<ul style="list-style-type: none"> - Miten tutkinto-ohjelmamme edistää yksilön, yhteisön, kansakunnan, globaalia hyvinvointia? - Mitkä ovat keskeiset sisällöt hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta? - Mitä uusia kytkentöjä hyvinvointiin alamme voisi uuden OPS:n kautta tarjota? 	<ul style="list-style-type: none"> - Miten hyvinvoinnin edistäminen on huomioitu OPSin (siis myös tutkinto-ohjelman) kokonaisrakenteessa? - Onko eksplisiittisesti kirjoitettu auki? 	<ul style="list-style-type: none"> - Millaisilla koulutuksen käytänteillä (pedagogiikka, ohjaus, palvelut, arjen toimintatavat) tuetaan/edistetään opiskelijan ja oppimisyhteisön hyvinvointia?

Työelämä- ja yhteiskuntasuhde (miten toteutetaan)

SIDOSRYHMÄT (esim. työelämän organisaatiot)		
Sisällöt	Rakenne	Toimintatavat
<ul style="list-style-type: none"> - Mitkä ovat keskeiset sidosryhmät, jotka pitäisi näkyä OPSissa? - Millaista osaamista opiskelijat tarvitsevat sidosryhmien kanssa tehtävään yhteistyöhön? 	<ul style="list-style-type: none"> - Missä on "paikka" sidosryhmätyökentelylle? 	<ul style="list-style-type: none"> - Millä tavoin sidosryhmien kanssa tehdään yhteistyötä? - Millaisia käytänteitä on kontaktien ja yhteistyön rakentamiseen? - Onko eksplikoitu OPSissa, miten?

Yksilö ja osaaminen (millainen asiantuntija/ammattilainen)

GENEERISET TAIDOT		
Sisällöt	Rakenne	Toimintatavat
<ul style="list-style-type: none"> - Mitkä geneeriset taidot korostuvat ko. alalla? - Miten geneeristen taitojen harjoittelu/edistäminen on integroitu OPSin sisältöihin? - Miten eksplisiittisesti geneeristen taitojen kehittäminen on kirjattu OPSin sisällöksi? 	<ul style="list-style-type: none"> - Miten geneeristen taitojen edistäminen näkyy OPSin kokonaisrakenteessa - Missä ovat erityiset "paikat" kehittää geneerisiä taitoja tutkinto-ohjelman aikana? 	<ul style="list-style-type: none"> - Millaisin käytäntein ja pedagogisin menetelmin edistämme opiskelijoiden geneeristen taitojen kehittymistä?

EduFuturan oppilaitosten OPS-dokumenttien vertailu (osatavoite 2)

- Vertailtu OPS-dokumenttien erityispiirteitä, vahvuuksia ja kehittämisen kohteita yhteiskunnallisen vaikuttavuuden näkökulmasta
 - 1) JYn, JAMKin ja Gradian/lukiokoulutus OPS-linjaukset
 - 2) kahden koulutusalan opetussuunnitelmat kolmella koulutusasteella:
Gradia/ammattillinen koulutus – JAMK – JY

OPS-linjausten vertailu

Asiakirjat:

- JY: OPS-linjaukset 2020-2023 (Rehtorin päätös 16.1.2019)
- JAMK: Opetussuunnitelmien perusteet 2020 (hyväksytty 28.8.2019)
- Gradia: Jyväskylän lukiokoulutuksen paikallinen OPS 2021 ja LOPS 2019 (valtakunnallinen)

Linjausten eri osiin tehdyt analyysit:

- Tavoite-, tehtävä- ja periaatekuvaukset - [Aineistolähtöinen analyysi](#)
- Linjausten sisältökuvaukset - [Teoriaohjattu analyysi \(ks. Dia 7\)](#)
 - Arvot ja tieto (*Millaista yhteiskunnallista muutosta/kehitystä koulutus edistää?*)
 - Työelämä- ja yhteiskuntasuhde (*Millainen suhde nähdään yhteiskunnallisesti vaikuttavana?*)
 - Yksilö ja osaaminen (*Millaista ammattilaisuutta/asiiantuntijuutta?*)

OPS-linjaukset: tavoite-, tehtävä- ja periaatekuvausten vertailu

	JY	JAMK	Gradia (+LOPS)	Yhteenvedot
Tavoite, tehtävä	<p>"...mahdollisuus kehittyä vastuullisiksi asiantuntijoiksi muuttamaan maailmaa ja vastaamaan tulevaisuuden osaamistarpeisiin"</p> <p>"Opetussuunnitelma-työn yhteydessä jokaisen opetusta antavan yksikön tulee selvittää mahdollisuus alueelliseen yhteistyöhön muiden EduFutura – oppilaitosten kanssa."</p>	<p>"...taataan [...] tulevaisuuden työelämän edellyttämät digitaaliset ja oppimaan oppimisen taidot sekä työllistymiseen tarvittava osaaminen"</p> <p>"Opetussuunnitelma-työtä on tehty yhdessä EduFutura-toimijoiden, Gradian ja Jyväskylän yliopiston kanssa."</p>	<p>"Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen."</p> <p>"Yksilöllinen ja yhteisöllinen opiskelija, joka toimii vastuullisesti ja vaikuttavasti kansallisessa ja kansainvälisessä yhteisössä."</p> <p>"Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. (Lukiolaki 714/2018, 13§ 3 mom.)"</p> <p>"Lukion opetussuunnitelma linjautuu Gradian strategiaan, EduFuturan kehittämisohjelmaan ja Jyväskylän kaupungin strategiaan linjauksiin..."</p>	<p>VAIKUTTAMINEN eksplisiittisesti: JY + Gradia</p> <p>VASTUULLISUUS: JY + Gradia, JAMKin tekstissä ei tavoite- tehtäväkuvauksessa, myöh. kylläkin</p> <p>YLEISSIVISTYS eksplisiittisesti: Gradia, ei JY eikä JAMK vrt. kestävä kehitys > ekososiaalinen kestävyys ja sivistys</p> <p>TULEVAISUUDESSA TARVITTAVA OSAAMINEN: JY + JAMK (JAMKissa kytketty eksplisiitt. työelämään)</p> <p>YHTEISTYÖ, EduFutura: JY, JAMK, Gradia</p> <p>> miten sanoitettu, sillä vaikutusta (esim. toimijuuteen), linjaavat OPS-työtä!</p>
Periaate (ops-työ)	osaamisperustaisuus	osaamisperustaisuus	laaja-alainen osaaminen	Yhteistä: OSAAMISKESKEISYYS

Arvot OPS-linjauksissa

Tutkimuksissa toistuvia näkökulmia	JY	JAMK	Gradia (+LOPS)	Yhteenvedot
<p>Tasa-arvoisuus, aktiivinen kansalaisuus, eettisyys, hyvinvointi, kestävä kehitys, vastuullisuus, kansainvälisyys, tutkimuspohjaisuus, monitieteisyys</p>	<p>yhdenvertaisuus, tasa-arvo, eettisyys ja vastuullisuus, kansainvälisyys, kulttuuritietoisuus, monitieteisyys, hyvinvointi</p> <p><i>"Vastuunkanto omasta ja muiden hyvinvoinnista, ml. globaali ja eettinen vastuullisuus"</i></p> <p><i>"Suosittelemme... suunnittelemaan tutkinto-ohjelmia lähtökohtaisesti monitieteisiksi eri alojen välisessä yhteistyössä."</i></p>	<p>kestävä kehitys, eettisyys, globaali vastuu, kansainvälisyys, hyvinvointi</p> <p><i>"...tutkinto-ohjelmissa tunnustetaan kestävän kehityksen, eettisyyden ja globaalien vastuun teemoja."</i></p> <p><i>"JAMK on kansainvälinen korkeakoulu"</i></p> <p><i>"opintojen joustavaa etenemistä tuetaan...opiskelijahyvinvointia tukevalla opinnoilla..."</i></p>	<p>Laajasti kuvattu arvoperusta: sivistys, hyvyys, totuus, oikeudenmukaisuus, tasa-arvo, eettisyys, moniarvoisuus, kestävä kehitys, hyvinvointi, vastuullisuus, kansainvälisyys, ...</p> <p><i>"Pyrkimys hyvään, totuuteen, oikeudenmukaisuuteen ja tasa-arvoon ovat lukioyhteisön keskeisiä päämääriä.";</i> <i>"Gradia-lukioiden toiminta perustuu moniarvoisuuteen ja läpinäkyvyyteen."</i></p> <p><i>"Lukion opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu demokratialle ja suomalaiselle sivistys-ihanteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria."</i></p> <p><i>"...pyritään ratkaisuihin, jotka kehittävät lukion toimintakulttuuria, tukevat opiskelijoiden hyvinvointia, jaksamista ja osallisuutta sekä monipuolistavat vuorovaikutusta lukion sisällä ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa."</i></p>	<p>Yhteistä: VASTUULLISUUS, EETTISYYS, KANSAINVÄLISYYS</p> <p>TASA-ARVO: JY + Gradia, ei JAMK</p> <p>HYVINVOINTI: selkeästi JY + Gradia, JAMKissa väline opintojen joustavaan etenemiseen?</p> <p>KESTÄVÄ KEHITYS: JAMK + Gradia, ei JY</p> <p>> lukiotasolla korostuu sivistys ja moniarvoisuus (sivistys mainittu korkeakoululaissa)</p> <p>> tutkimuspohjaisuutta ei eksplisiittisesti mainita JYn ja JAMKin linjauksissa - itsestäänselvyyskö korkeakoululakien kautta?</p>

Työelämä- ja yhteiskuntasuhde OPS-linjauksissa

Tutkimuksissa toistuvia näkökulmia	JY	JAMK	Gradia (+LOPS)	Yhteenvedot
<p>Kumppanuudet, sidosryhmät, yrittäjyys, kompetenssi-vaatimukset, työllistettävyys, yhteiskunnallinen toiminta, uudistava toiminta, koulutuksen johtaminen</p>	<p>kompetenssi-vaatimukset "Kaikkiin opetussuunnitelmiin sisällytetään vankan oman alan tietopohjan lisäksi uuden vuosituhannen työelämässä tarvittavien taitojen kehittämistä."</p> <p>sidosryhmät, yhteistyö "...aktiivinen yhteistyö työelämän kanssa..."; "työelämän edustajia...sekä muita sidosryhmiä kutsutaan mukaan ops-työhön" ..."jokaisen opetusta antavan yksikön tulee selvittää mahdollisuus alueelliseen yhteistyöhön muiden EduFutura-oppilaitosten kanssa."</p>	<p>kompetenssi-vaatimukset "...ydinosaaminen muodostetaan yhteistyössä sidosryhmien, opiskelijoiden ja työelämän sekä EduFutura-kumppanien kanssa ennakointityö huomioiden."</p> <p>yrittäjyys, uudistava toiminta "JAMK on yrittäjyyslähäinen korkeakoulu...kannustaa opiskelijoita innovaatio-toimintaan, yrittäjyyteen oppimiseen ja yrittäjyyden luomiseen."</p> <p>alueellisuus "...opetussuunnitelmat perustuvat...koulutustarpeiden alueelliseen ennakointiin"; "...koulutuksen suunnittelussa huomioidaan...työelämän ja alueen kehittämistä koskevat linjaukset..."</p> <p>yhteistyö, kumppanuudet "OPS-työtä on tehty yhdessä EduFutura-toimijoiden kanssa" "...oppimiskumppanuudet..."</p>	<p>sidosryhmät, yhteistyö "Gradia-lukiot pitävät yllä ja vahvistavat yhteistyöverkosta työ- ja elinkeinoelämän, korkeakoulujen ja alumnien kanssa."; "Gradia-lukiot tarjoavat opiskelijoilleen laajan, monipuolisen ja edistyksellisen yhteistyöverkoston"; "...EduFutura..."</p> <p>yrittäjyys, työelämäyhteistyö "Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.); "...yrittäjyyspolku"; "vierailijat työelämästä ja vierailut työpaikoille ja yrityksiin ovat osa lukioiden arkea..."; "Opiskelijoille mahdollistetaan työelämään tutustumisen jakso."</p>	<p>Yhteistä: TULEVAISUUDEN TYÖELÄMÄTARPEISIIN VASTAAMINEN → Työelämän kehityksen seurannassa, kompetenssien määrittelyssä ja muutosvalmiuden rakentamisessa painotuseroja YRITTÄJYYS: vahvemmin JAMK ja Gradia, heikommin JY (UNIFIn tilaamassa selvitystyössä (vastavalmistuneet maisterit ja tohtorit) yrittäjyyden näkökulma oli yksi "vaje"/kehittämisen kohde yliopistokoulutuksissa) KUMPPANUUDET JA SIDOSRYHMÄT: EduFutura-yhteistyö yhteistä, Gradiassa ja JYssa myös laajemmin sidosryhmät huomioituna; miten kumppanuudet?</p> <p>ALUEELLINEN TOIMINTA (muu kuin EduFutura): JAMK, entäpä muut?</p> <p>> linjaustekstin merkitys ohjaavana dokumenttina</p>

Yksilö ja osaaminen OPS-linjauksissa

Tutkimuksissa toistuvia näkökulmia	JY	JAMK	Gradia (+LOPS)	Yhteenvedot
<p>Kompetenssit, generiset taidot, toimijuus, identiteetti, kansalaisuus, vastuullisuus, teorian ja käytännön yhdistäminen sekä käytännön kokemus, elämänlaajuinen oppiminen</p>	<p>kompetenssit <i>"Vankka oman alan tietopohja ja ymmärrys; Uutta luova, kriittinen ajattelu; Into ja kyky oppia uutta sekä kehittää ja jakaa osaamistaan muuttuvissa ympäristöissä; Vahva ja monipuolinen vuorovaikutusosaaminen, kielitaito ja kulttuuritietoisuus, Vastuunkanto omasta ja muiden hyvinvoinnista, ml. globaali ja eettinen vastuullisuus."</i></p> <p>Generiset, työelämässä tarvittavat taidot <i>...esim. ongelmanratkaisukyky, innovointikyky, luovuus, itseohjautuvuus ja oma-aloitteisuus, yrittäjämäinen toimintatapa, kriittinen ajattelu, sekä kyky kommunikoida ja tehdä yhteistyötä"</i></p>	<p>kompetenssit <i>"Kaikissa ...tutkinto-ohjelmissä toteutettavat opinnot mahdollistavat sen, että opiskelijat saavuttavat nämä yhteiset [generiset] työelämäosaamiset ...</i></p> <p>(a) <i>oppimisen ja tiedonhallinnan osaaminen,</i> (b) <i>yrittäjyys-, innovaatio- ja työyhteisöosaaminen,</i> (c) <i>kansainvälisyys- ja viestintäosaaminen sekä</i> (d) <i>eettinen osaaminen"</i></p> <p>(Lisäksi ammatillisen osaamisen eriteltyjä kuvauksia)</p> <p>Elämänlaajuinen oppiminen <i>"...elinikäisen oppimisen mahdollistava...yhteisö"</i></p>	<p>kompetenssit <i>"Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet...</i></p> <p>1) <i>hyvinvointi-osaaminen,</i> 2) <i>vuorovaikutus-osaaminen,</i> 3) <i>monitieteinen ja luova osaaminen,</i> 4) <i>yhteiskunnallinen osaaminen,</i> 5) <i>eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen."</i></p> <p><i>"Lukioaikana opiskelija kartuttaa...tietoa, osaamista ja toimijuutta."</i></p> <p>Identiteetti ja elämänlaajuinen oppiminen <i>"Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa."</i> <i>"Gradia-lukiot kasvattavat opiskelijoistaan jatkuvan oppimisen periaatetta toteuttavia aktiivisia oppijoita."</i></p> <p><i>"...kannustavaan palautekulttuuriin, joka tukee opiskelijan itsetuntoa ja positiivista yhteisöllistä minäkuvaa."</i></p>	<p>Yhteistä: Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittämisen ajatus kaikissa eri tavoin sanoitettuna; myös erilaisia osaamisen alueita (kompetenssit) yksilöityinä</p> <p>JYn ja JAMKin linjauksissa ei ole oppija-/ja ammatillisen identiteetin rakentamisen näkökulmaa, mikä toisi henkilökohtaisemman suhteen opiskeltaviin asioihin; toimijuuden työstäminen sekä oppijana että oman alalle kasvavana asiantuntijana</p> <p>Gradiassa on nostettu esille tärkeä asia - kannustava palautekulttuuri, joka on varmasti keskeinen oppijaidentiteetin ja toimijuuden rakentumisessa.</p>

Yhteenvedo OPS-linjauksista

- Miten sanoitettu, sillä vaikutusta – linjaavat OPS-työtä
 - Osaamiskeskeisyys OPSien lähtökohtana kaikilla koulutusasteilla, joskin kirjoitettu auki eri tavalla eri koulutusorganisaatioissa (Gradia: laaja-alainen osaaminen; JAMK: osaamistavoitteet tavoiteltavina oppimistuloksina; JY: osaamisen syvenemisen systemaattisuus tavoitekuvauksissa)
 - "Yleissivistys"-sana eksplisiittisesti vain Gradialla (sivistys-sana tosin mainittu korkeakoululaissa)
- Arvot
 - Yhteistä kaikille: vastuullisuus, eettisyys ja kansainvälisyys
 - JY: monitieteisyys mainittu linjauksissa
 - Opetuksen tutkimusperustaisuutta ei ole mainittu JYn ja JAMKin linjauksissa. Tutkimukseen perustuva opetus on linjattu yliopistolaissa, ammattikorkeakoululaissa mainittu lisäksi taiteelliset ja sivistykselliset lähtökohdat.
- Työelämä- ja yhteiskuntasuhde
 - Yhteistä kaikille: työelämän tarpeisiin vastaaminen
 - Alan kehityksen seuraamisessa, kompetenssien määrittelyssä ja muutosvalmiuden rakentamisessa kuitenkin eroja eri koulutusasteilla
- Yksilö ja osaaminen
 - Yhteistä kaikille: erilaisten osaamisalueiden erittely, osaamisen kehittäminen ja jatkuva oppiminen
 - Lukion linjauksissa luodaan pohjaa oppijaidentiteetin rakentamiselle, korkeakoulujen linjauksissa ei jatkumoa tälle - myöskään henkilökohtaisempi asiantuntijuuden/ammattilaisuuden työstäminen ei ole esillä

OPSien tarkastelu kahdella koulutuspolulla

- Koulutuspolku: Gradia, ammatillinen koulutus → JAMK → JY
 - **Koulutuspolku 1: IT-ala**
 - Gradia: Tieto- ja viestintätekniikan perustutkinto (180 osp)
 - JAMK: Tieto- ja viestintätekniikka, insinööri (AMK, 240 op)
 - JY: Tietotekniikan maisteriohjelma, filosofian maisterin tutkinto (FM, 120 op)
 - **Koulutuspolku 2: Sosiaali- ja terveysala**
 - Gradia: Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto (lähihoitaja), 180 osaamispistettä
 - JAMK: Fysioterapeutti (AMK), Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulu-tutkinto, 210 op
 - JY: Terveystieteiden maisterin tutkinto, Fysioterapian maisteriohjelma, 120-146 op
- Valitut alat linkittyvät EduFuturan kärkialoille
 - [ICT ja sovellettu kyberturvallisuus](#)
 - [Terveys, kuntoutus, hyvinvointi ja liikunta](#)
- Tarkastelu toteutettiin OPSien yhteiskunnallisen vaikuttavuuden viitekehyksen kautta (3 tarkastelutasoa, ks. dia 7)

Koulutuspolku 1: IT-ala

Koulutusaste	Gradia, ammatillinen koulutus	Jyväskylän ammattikorkeakoulu (JAMK)	Jyväskylän yliopisto (JY)
Tutkinto	Tieto- ja viestintäteknikan perustutkinto (180 osp) (Tutkintonimikkeet: Hyvinvointiteknologia-asentaja, elektroniikka-asentaja, tietoverkkoasentaja, IT-tukihenkilö, ohjelmistokehittäjä)	Tieto- ja viestintäteknikka (AMK), Tekniikan ammattikorkeakoulututkinto (240 op) , Tieto- ja viestintäteknikka, insinööri (AMK)	Tietotekniikan maisteriohjelma, filosofian maisterin tutkinto (FM, 120+ op)
Lähde (www)	https://www.gradia.fi/tietoverkkoasentaja/19745 https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/esitys/6779583/reformi/tiedot	https://www.jamk.fi/fi/Koulutus/tekniikan-ala/insinööri-tieto-ja-viestintateknikka/	https://opinto-opas.jyu.fi/2021/fi/tutkintoohjelma/tiema2020/

Koulutuspolku 1: IT-ala (2)

Koulutusaste	Gradia, ammatillinen koulutus	Jyväskylän ammattikorkeakoulu (JAMK)	Jyväskylän yliopisto (JY)
<p>Arvot Millaista yhteiskunnallista muutosta/kehitystä?</p> <p>Tutkimuksissa toistuvia näkökulmia: Tasa-arvoisuus, aktiivinen kansalaisuus, eettisyys, hyvinvointi, kestävä kehitys, vastuullisuus, kansainvälisyys, tutkimuspohjaisuus, monitieteisyys</p>	<p>Vastuullisuus "rivien välissä" <i>" Tutkinnon suorittanut... varmistaa, että työn lopputulos vastaa työlle asetettuja vaatimuksia."</i></p> <p>Seuraavat arvonäkökulmat sisällytetty Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen, 9 osp: Eettisyys ja kestävä kehitys <i>"Opiskelija osaa toimia kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti, ottaa huomioon elinkaariajattelun periaatteet, pohtia ratkaisuja eettisistä näkökulmista"</i> Hyvinvointi <i>"...työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen"</i> Kansalaisuus <i>"...yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen"</i> Tasa-arvoisuus <i>(arvioinnista:)"...toimii tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteita noudattaen ja edistäen"</i> Kansainvälisyys (kielitaito) <i>"Hyvä kielitaito on myös eduksi työssä."</i></p> <p>MUTTA miten näkyvät muissa opinnoissa?</p>	<p>Arvonäkökulmat, jotka sisällytetty a) osaamisen tavoitekuvauksiin:</p> <p>Eettisyys <i>"...osaa eettisesti suunnitella, rakentaa ja testata tietoteknisiä ratkaisuja työelämän tarpeisiin"</i> Kansainvälisyys <i>"...kykenee toimimaan myös kansainvälisessä työympäristössä"</i></p> <p>b) opintorakenteisiin/opintojen kuvauksiin:</p> <p>Hyvinvointi <i>"Opiskelu- ja työhyvinvointi -opinnot"</i> Tutkimuksellisuus Tutkimuksellinen kehittämistoiminta -opinnot, sis. opinnäytteen</p> <p>> Kestävä kehitys? > Kansalaisuus? > Tasa-arvoisuus?</p>	<p>Arvonäkökulmat sisällytetty osaamisen tavoitekuvauksiin:</p> <p>Eettisyys <i>"...ymmärtää alan ja tieteellisen tutkimuksen eettiset periaatteet"</i> Vastuullisuus (ratkaisujen toimivuus ja turvallisuus) <i>"...pystyy ottamaan vastuun ratkaisujen turvallisuudesta ja muusta toimivuudesta"</i> Kansainvälisyys <i>"...osaa toimia projektiryhmän jäsenenä myös monikielisissä ja -kulttuurissa työympäristöissä"</i> Teoreettinen osaaminen (teoriat, käsitteet, menetelmät) <i>"...osaa selittää alan keskeiset käsitteet, sisällöt, teoriat ja menetelmät sekä omaa syvemmän asiantuntemuksen...erityisalueella"</i> Tutkimuksellisuus (kriittisyys, uuden tiedon tuottaminen) <i>"...osaa tuottaa uutta tietoa tutkimusalueelle"</i></p> <p>> Tasa-arvoisuus? > Hyvinvointi? > Kestävä kehitys? > Kansalaisuus?</p>

Koulutuspolku 1: IT-ala (3)

Koulutusaste	Gradia, ammatillinen koulutus	Jyväskylän ammattikorkeakoulu (JAMK)	Jyväskylän yliopisto (JY)
<p>Millainen koulutuksen työelämä- ja yhteiskunta-suhde?</p> <p>Tutkimuksissa toistuvia näkökulmia: Kumppanuudet, sidosryhmät, yrittäjyys, kompetenssi-vaatimukset, työllistettävyys, yhteiskunnallinen toiminta, uudistava toiminta, koulutuksen johtaminen</p>	<p>Asiakaslähtöisyys <i>"...osaa selvittää asiakkaan tarpeita ja tehdä asiakaslähtöisiä ratkaisuja"</i></p> <p>Yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta (osana Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen -opintoja)</p> <p>Kumppanuus (oppisopimuskoulutus, edellyttää työsuhdetta tai yrittäjyyttä)</p> <p>Työllistettävyys <i>"työllistyt esim. www-sivujen suunnittelu- ja toteutustehtävissä, helpdesk- ja lähitukitehtävissä tai ...myyjän tehtävissä...kiinteistöjen tietoliikenneyhteyksien ja turvajärjestelmien asentaminen tai ...laitteiden huoltaminen..."</i></p> <p>> Kompetenssivaatimukset OPS-teksteissä ei ole mainintaa esim. miten ennakoidaan alan kehitystä, miten koulutuksessa vastataan alalla tapahtuviin muutoksiin</p> <p>> Työssäoppiminen (työpaikoilla)</p>	<p>Työelämäntarvelähtöisyys <i>"...pääset tekemään haastavia projektitöitä toimeksiantajille..."</i></p> <p>Yrittäjyys <i>"...yrittäjämäinen ja innovatiivinen asenne sekä valmiuksia toimia yrittäjänä."</i></p> <p>Kumppanuus <i>"...JAMK Future Factory. Se yhdistää työelämän toimijat, opiskelijat, JAMKin asiantuntijat sekä työelämä-läheiset LAB- ja muut oppimisympäristöt"</i> <i>"...opinnollistaminen...(esim. työn ja opintojen yhdistäminen)"</i></p> <p>Työllistettävyys <i>"Tietotekniikka- ,järjestelmäinsinööri, tietoliikenne-, ohjelmisto-, käyttöliittymäsuunnittelija, ohjelmoija, web designer... tietoturva-päällikkö, tietoturvakonsultti ... järjestelmä-asiantuntija, IoT-arkkitehti... data-analytiikko"</i></p> <p>> Kompetenssivaatimukset Uusien osaajien tarve todettu alan nopean kehityksen vuoksi, mutta ei sitä, miten alan kehitystä seurataan ja reagoidaan muutos-tarpeisiin</p> <p>> Työelämäläheinen oppiminen ja työelämäprojektit <i>"Työelämäläheistä oppimista sisältyy AMK-opintoihin koko opiskelun ajan, kuten ammattitaitoa edistävä harjoittelu, opinnäytetyö ja erilaiset työelämäprojektit."</i></p>	<p>Innovatiiviset ratkaisut <i>"... tuottaa innovatiivisia ratkaisuja tietotekniisiin ongelmiin..."</i></p> <p>Soveltaminen, alan kehittäminen <i>"toimia...asiantuntijana tieteellistä tutkimusta tekevässä ryhmässä tai yritysmaailman tuotekehitysprojektissa"</i> <i>"...toimia oman alansa kehittäjänä."</i></p> <p>Kumppanuus (esim. projektiopinnot väh 10 op, projektit yrityksiin ym.)</p> <p>Työllistettävyys (ei eksplisiittisesti mainittu nimikkeitä)</p> <p>Kompetenssivaatimukset <i>"...hyvät valmiudet alaan liittyvien uusien menetelmien ja teknologioiden kriittiseen arviointiin, soveltamiseen ja kehittämiseen"??</i></p> <p>> Projektiopinnot/sovellusprojektit <i>"...ryhmä suunnittelee, toteuttaa, testaa ja dokumentoi tilaajalle..."</i></p>

Koulutuspolku 1: IT-ala (4)

Koulutusaste /	Gradia, ammatillinen koulutus	Jyväskylän ammattikorkeakoulu (JAMK)	Jyväskylän yliopisto (JY)
<p>Yksilö ja osaaminen Millaista asiantuntijuutta ja ammatillisuutta?</p> <p>Tutkimuksissa toistuvia näkökulmia: Kompetenssit, generiset taidot, toimijuus, identiteetti, kansalaisuus, vastuullisuus, teorian ja käytännön yhdistäminen sekä käytännön kokemus elämänlaajuinen oppiminen</p>	<p>Ammattitaito Geneeriset taidot <i>"...käytännön taitojen lisäksi asiakaspalvelutaitoja, sosiaalisia taitoja, ongelmanratkaisutaitoja ja loogista päättelykykyä."</i></p> <p>Teorian ja käytännön yhdistäminen työssäoppimisen ja tavoitteissa mainitun asiakaslähtöisyyden kautta</p> <p>Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet <i>"Jokaiselle opiskelijalle laaditaan HOKS, jota päivitetään koko koulutuksen ajan."</i></p> <p>> tuetaanko ja miten "toimijuutta"? > käsitelläänkö "ammatillista identiteettiä"?</p>	<p>Osaamiskuvauksissa korostuu ongelmanratkaisuosaaminen sekä teorian ja käytännön yhdistäminen, alan perusosaamisen lisäksi <i>"osaa soveltaa luonnontieteiden peruslainsäädäntöä oman alansa ongelmien ratkaisemiseen"</i> <i>"osaa tietoteknisen rakentamisen taidot"</i></p> <p>Geneeriset taidot <i>"...valmiudet monipuoliseen viestintään ja tiedonhakuun. ...kykenee toimimaan myös kansainvälisessä työympäristössä"</i></p> <p>Jatkuva ammatillinen kehittyminen <i>"Opiskelijalla on hyvät valmiudet itsensä jatkuvaan ammatilliseen kehittämiseen..."</i>, erityisesti Osaajana kehittyminen -opintojakso</p> <p>> työstetäänkö "ammatillista identiteettiä"? Entäpä "toimijuutta"?</p>	<p>Laaja, osin toistava osaamiskuvaus, jossa yliopistokoulutukselle tyypillisiä painotuksia: Käsitteiden, sisältöjen, teorioiden ja menetelmien hallinta, uuden tiedon ja innovatiivisten ratkaisuiden tuottaminen sekä kriittisyys</p> <p>Teorian ja käytännön yhdistäminen vahva tietotekninen käytännön osaaminen ja teorioiden soveltaminen käytännössä</p> <p>Geneeriset taidot <i>"...osaa hankkia tietoa...arvioida tietolähteitä kriittisesti...tuottaa innovatiivisia ratkaisuja...osaa viestiä...osaa toimia projektiryhmän jäsenenä myös monikielisissä ja -kulttuurisissa työympäristöissä"</i></p> <p>Oman osaamisen arviointi ja kehittäminen"<i>...osaa arvioida ja kehittää omaa osaamistaan ja oppimistaan"</i> > miten toteutetaan, miten tuetaan?</p>

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

jamk | ammatillinen
opettajankoulutus

GRADIA

YHTEENVETO analyysin tuloksista

IT-alan koulutuspolku

Tavoitteissa korostui yhteiskunnallisen vaikuttavuuden näkökulmasta:

Ammattitaito/käytännön osaaminen ja geneeriset taidot (Gradia)

Itsensä jatkuva ammatillinen kehittäminen, yrittäjämäisyys, työelämäntarvelähtöisyys (JAMK)

Tietoperusta, vahva käytännön osaaminen, alan kehittäminen, tutkimuksellisuus, kriittisyys (JY)

Sisällöissä näkyi: Laaja-alaisen osaamisen kehittämisen mahdollisuus – laaja opintotarjotin kaikilla tasoilla

Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen -opinnot (Gradia)

Tutkimuksellinen kehittämistoiminta ja Future Factory –konsepti (JAMK)

Erilaiset menetelmät ja teknologiat, tieto-/teoriapainotteisuus (JY)

Toimintatavoissa ja toteutuksessa tuli esiin:

Käytännön projektit ja työssäoppiminen, myös oppisopimuskoulutus; henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma HOKS (Gradia)

Harjoittelu ja työelämäprojektit sekä Future Factory -konseptiin rakennetut kumppanuudet (JAMK)

Uuden tiedon tuottaminen ja kriittisyys (JY)

Millaista yhteiskunnallista muutosta: Arvopohja tulee esille vain Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen-opinnoissa (Gradia) ja yksilön osaamisen tavoitekuvauksissa (esim. eettisyys, kansainvälisyys, JAMK ja JY)

Millainen koulutuksen työelämä- ja yhteiskuntasuhde: Asiakslähtöisyydestä (Gradia) työelämlähtöisyyteen (JAMK) ja innovatiivisiin ratkaisuihin (JY)

Millaista asiantuntijuutta/ammattilaisuutta: Ammattitaito ja geneeriset taidot (Gradia), työelämän ongelmanratkaisuosaaminen (JAMK), kriittisyys, kriittinen arviointi ja tieteellisen tiedon tuottaminen (JY)

Koulutuspolku 2: Sosiaali- ja terveysala

Koulutusaste /	Gradia, ammatillinen koulutus	JAMK	Jyväskylän yliopisto
Tutkinto	Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto (lähihoitaja) , 180 osaamispistettä (osp)	Fysioterapeutti (AMK), Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulu-tutkinto , 210 op	Terveystieteiden maisterin tutkinto, Fysioterapian maisteriohjelma (120-146 op)
Lähde (www)	https://www.gradia.fi/lahihoitaja/l16623	https://opetussuunnitelmat.peppi.jamk.fi/fi/48/fi/5238	https://opinto-opas.jyu.fi/2020/fi/tutkintoohjelma/tema2020/

Koulutuspolku 2: Sosiaali- ja terveysala (2)

Koulutusaste	Gradia, ammatillinen koulutus	Jyväskylän ammattikorkeakoulu (JAMK)	Jyväskylän yliopisto (JY)
<p>Arvot Millaista yhteiskunnallista muutosta/kehitystä?</p> <p>Tutkimuksissa toistuvia näkökulmia: Tasa-arvoisuus, aktiivinen kansalaisuus, eettisyys, hyvinvointi, kestävä kehitys, vastuullisuus, kansainvälisyys, tutkimuspohjaisuus, monitieteisyys</p>	<p>Arvonäkökulmat, jotka sisällytetty osaamisen tavoitekuvauksiin:</p> <p>Eettisyys, alan arvoperusta <i>"osaa toimia työssään alan säädöksiä ja toimintaohjeita sekä arvoperustaa ja ammattietiikkaa noudattaen"</i></p> <p>Hyvinvointi (oma työhyvinvointi sekä "asiakkaiden" hyvinvoinnista huolehtiminen eri osaamisaloilla)</p> <p>Moniammatillisuus ja – kulttuurisuus (eril. toimintaympäristöissä toimiminen)</p> <p>Osallisuus (esim. ikääntyvät ja vammaiset) <i>"...osaa edistää vammaisen osallisuutta"</i></p> <p>Seuraavat arvonäkökulmat sisällytetty Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen 9 osp: Kansalaisuus Kestävä kehitys Tasa-arvoisuus (vrt. IT-ala)</p>	<p>Arvonäkökulmat, jotka sisällytetty osaamisen tavoitekuvauksiin:</p> <p>Moniammatillisuus Hyvinvointi Terveys <i>"fysioterapeutti toimii moniammatillisesti yhteiskunnassa terveyttä ja hyvinvointia edistäen"</i></p> <p>Kansainvälisyys <i>"osaa toimia asiakaslähtöisesti fysioterapia-alan asiantuntijana kansainvälistyvässä työkentässä"</i></p> <p>Valmius tutkimustyöhön</p> <p>Eettisyys (OPSissa kohdassa "Kelpoisuudet") <i>"...ottaen huomioon eettiset ja lainsäädännölliset näkökulmat..."</i></p> <p>> Tasa-arvo? > Kestävä kehitys? > Kansalaisuus?</p>	<p>Arvonäkökulmat sisällytetty osaamisen tavoitekuvauksiin:</p> <p>Eettisyys (tutkimuseettinen osaaminen, eettisyys toiminnassa) Näyttöön perustuvan toiminnan osaaminen, tutkimustieto <i>"koulutus perustuu uusimpaan tutkimustietoon ja vastaa muuttuvan yhteiskunnan ja työelämän tarpeisiin"</i></p> <p>Kriittisyys (tiedon laatu ja luotettavuus) Arviointi (tieto ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus, alan tutkimus- ja kehittämistarpeiden tunnistaminen) <i>"osaa arvioida vaikuttavuuden yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta"</i> <i>"osaa arvioida yhteiskunnallisia muutostarpeita kuntoutuksen kehittämisessä"</i></p> <p>Kansainvälisyys (opiskelijavaihto, työharjoittelu, kotikansainvälistyminen)</p> <p>> Kestävä kehitys? > Kansalaisuus? > Hyvinvointi?</p>

Koulutuspolku 2: Sosiaali- ja terveysala (3)

Koulutusaste /	Gradia, ammatillinen koulutus	Jyväskylän ammattikorkeakoulu (JAMK)	Jyväskylän yliopisto (JY)
<p>Millainen koulutuksen työelämä- ja yhteiskunta-suhde?</p> <p>Tutkimuksessa toistuvia näkökulmia: Kumppanuudet, sidosryhmät, yrittäjyys, kompetenssi-vaatimukset, työllistettävyys, yhteiskunnallinen toiminta, uudistava toiminta, koulutuksen johtaminen</p>	<p>Erilaisissa sosiaali- ja terveydenhuollon tai kasvatuksen toimintaympäristöissä toimiminen <i>"...ammattitaito osoitetaan näytöissä, jotka järjestetään työpaikalla..."</i></p> <p>Kumppanuus <i>"opetus tapahtuu yhteistyössä työelämän kanssa"</i></p> <p>Yrittäjyys (osana Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen 9 osp -opintoja)</p> <p>Työllistettävyys <i>"...lähihoitajana...esim. päiväkodeissa, kotihoidossa ja palvelutaloissa, sairaaloissa, muissa hoito- ja palveluyksiköissä sekä suun terveydenhuollon yksiköissä"</i></p> <p>> Kompetenssivaatimukset (ei mainintaa)</p>	<p>Kumppanuus <i>"JAMK Future Factory" (vrt. IT)</i> <i>"LAB-työskentely (työelämän tarpeista sekä tutkimus-, kehittämis- että innovaatio-hankkeista syntyvien palvelutuotteiden nopea testaus tai kokeilu"</i> <i>"kv-osaamista on mahdollista lisätä ...yhteis-työkorkeakouluissamme ulkomailla"</i></p> <p>Yrittäjyys <i>"..omaa valmiuksia...yrittäjyyteen"</i></p> <p>Työllistettävyys <i>"...fysioterapeutti, osastonhoitaja, yrittäjä, urheilufysioterapeutti, projektipäällikkö, apuvälineneuvoja, yksilö- ja ryhmäliikuntaohjaaja, liikuntakeskusjohtaja, asiakaspalvelupäällikkö, tuote-edustaja"</i></p> <p>Kompetenssivaatimukset <i>"...osaa hyödyntää kansainvälistyvän toimintaympäristön ja teknologian tulevaisuuden mahdollisuudet mm. etäkuntouksessa ja moniammatillisessa yhteistyössä"??</i></p>	<p>Alan kehittäminen <i>"osaa tunnistaa alaan liittyviä tutkimus- ja kehittämistarpeita"</i></p> <p>Kehittämishankkeet <i>"osaa suunnitella ja toteuttaa kuntoutuksen kehittämishankkeita moniammatillisesti"</i></p> <p>Työllistettävyys <i>"...suunnittelu-, kehittämis- ja tutkimustehtävissä...työpaikkana voivat olla tutkimuslaitokset, kuntoutuslaitokset, kansanterveysjärjestöt tai sosiaali-, terveys- ja liikuntapalvelut."</i></p> <p>> Kumppanuus? > Kompetenssivaatimukset? (ei mainintoja?)</p>

Koulutuspolku 2: Sosiaali- ja terveysala (4)

Koulutusaste /	Gradia, ammatillinen koulutus	Jyväskylän ammattikorkeakoulu (JAMK)	Jyväskylän yliopisto (JY)
<p>Yksilö ja osaaminen Millaista asiantuntijuutta ja ammattilaisuutta?</p> <p>Tutkimuksissa toistuvia näkökulmia: Kompetenssit, geneeriset taidot, toimijuus, identiteetti, kansalaisuus, vastuullisuus, teorian ja käytännön yhdistäminen sekä käytännön kokemus, elämänlaajuinen oppiminen</p>	<p>Kompetenssit <i>"Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon suorittaneella on laaja-alaiset perusvalmiudet ammattialan eri tehtäviin ja erikoistuneempi osaaminen ja työelämän edellyttämä ammattitaito vähintään yhdellä työelämän toimintakokonaisuuteen liittyvällä osa-alueella."</i></p> <p>Geneeriset taidot <i>"...hyviä vuorovaikutus- ja ongelmanratkaisutaitoja...", "...työ vaatii tietopuolista, käytännöllistä ja joustavaa otetta sekä hyvää paineensietokykyä"</i></p> <p>Oman ammattitaidon kehittäminen elinikäisen oppimisen mukaisesti</p>	<p>Kompetenssit (osaamisalueet) <i>"...opiskelija hankkii perusosaamisen sosiaali-, terveys- ja kuntoutusalan asiakastyöstä ja toimintaympäristöistä, kuntoutujan suorituskyvystä ja toimintakyvyn arvioinnista sekä kuntoutujan hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämistä. Toisena ja kolmantena opiskeluvuonna osaamisalueina ovat: terapeuttinen harjoittelu, toimintakyvyn edistäminen fyysisen aktiivisuuden ja fysioterapian keinoin sekä fysioterapian kliininen soveltaminen."</i></p> <p>Geneeriset taidot <i>"...tietotekniset taidot...", "kehittää tavoitteellisesti kieli- ja viestintäosaamistaan..."</i></p> <p>Moniammatillisuus <i>"fysioterapeutti toimii moniammatillisesti yhteiskunnassa terveyttä ja hyvinvointia edistäen"</i></p> <p><i>"Hän on omaksunut kehittävän, tutkivan ja näyttöön perustuvan työotteen, jonka avulla hän pyrkii sekä itsensä, työnsä että monialaisen kuntoutuksen kehittämiseen."</i></p> <p>=> Ammatillisen osaamisen ja alan kehittäminen</p>	<p>Kompetenssit (osaamisalueet) <i>"Fysioterapian maisteriohjelmasta valmistuvan osaamisalueet: Fysioterapia- ja kuntoutusalan tieteellinen osaaminen, Näyttöön perustuvan toiminnan osaaminen, Tutkimuseettinen ja –menetelmällinen osaaminen, Vuorovaikutus-, yhteistyö- ja verkosto-osaaminen, Kestävä innovaatio- ja ennakointiosaaminen. Kulttuurinen osaaminen, Jatkuva osaamisen kehittyminen"</i></p> <p>=> Jatkuva ammatillisen osaamisen kehittäminen</p> <p>Geneeriset taidot <i>"...osaa organisoida, ...osaa tulkita ja soveltaa, ...osaa ottaa kantaa, ...osaa käyttää viestinnän, vuorovaikutuksen ja motivaation keinoja"</i></p> <p>Teorian ja käytännön yhdistäminen <i>"osaa tuottaa tietoa ja materiaalia työelämän tarpeisiin ja implementoida parhaita hoitokäytänteitä"</i></p>

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

jamk | ammatillinen
opettajankoulutus

GRADIA

YHTEENVETO analyysin tuloksista

Sosiaali- ja terveysalan koulutuspolku

Tavoitteissa korostui yhteiskunnallisen vaikuttavuuden näkökulmasta:

Oma ammattitaito ja sen kehittäminen, hyvinvoinnin edistäminen sekä moniammatillisuus (Gradia)

Moniammatillisuus ja yrittäjyys (JAMK)

Alan tutkimus- ja kehittämistarpeet sekä kriittisyys (JY)

Sisällöissä näkyi: Laaja-alaisen osaamisen kehittämisen mahdollisuus – laaja opintotarjotin kaikilla tasoilla

=> *miten opiskelijoita ohjataan valitsemaan?*

Toimintatavoissa ja toteutuksessa tuli esiin:

Työpaikalla tapahtuvasta oppimisesta (Gradia) työelämäläheiseen toimintaan (JAMK) ja työelämää kehittävän osaamisen kartuttamiseen (JY)

Millaista yhteiskunnallista muutosta: Arvopohja tulee esille Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen -opinnoissa (Gradia), eettisyys (Gradia ja JY) sekä lisäksi moniammatillisuus ja hyvinvointi (Gradia ja JAMK) ja tutkimustieto ja kriittisyys (JY)

Millainen koulutuksen työelämä- ja yhteiskuntasuhde: Erilaiset toimintaympäristöt (Gradia), yrittäjyyden korostaminen + Future Factory -konseptiin rakennetut kumppanuudet (JAMK), kehittämishankkeet ja vaikuttavuus (JY)

Millaista ammattilaisuutta ja asiantuntijuutta: Oma ammattitaito ja sen kehittäminen (Gradia), kehittävä ja tutkiva työote (JAMK), jatkuva ammatillinen kehittäminen (JY)

Hankkeen tulosten pohdinta ja hyödyntäminen (1)

- Hanke tuotti **teoreettisen viitekehyksen (3-tasomallin) OPSien yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tarkasteluun.**
 - tuo käsitteellistä jäsenystä aihetta koskevaan monitahoiseen keskusteluun --> nostaa esiin näkökulmia, joita olisi hyvä pohtia OPS-työssä
 - toimii tutkinto-ohjelmien OPSien arviointi- ja kehittämistyökaluna
 - kontribuoi tieteelliseen keskusteluun --> kansainvälinen tieteellinen artikkeli "in progress"
- Eri koulutusasteiden **OPS-linjausten vertailussa** löydettiin kaikille koulutusasteille yhteisiä piirteitä (esim. osaamiskeskeisyys, jatkuva oppiminen, työelämän tarpeisiin vastaaminen, vastuullisuus, eettisyys ja kansainvälisyys). Linjauksissa osoitetut toimenpiteet tukevat koulutusasteiden perustehtäviä.
 - Linjaukset heijastavat aikaansa/ajankohtaisuutta - uudemmissa linjauksissa esim. kestävä kehitys selkeämmin esillä (esim. JY). Millainen (arvo)keskustelu linjausten taustalla, onko tilaa kriittisyydelle? Sivistystä ei esim. mainita korkeakoulujen linjauksissa, pitäisikö olla?
 - Linjaukset toimivat OPS-työtä ohjaavana dokumenttina. OPSin vaikuttavuus syntyy arvojen, työelämä- ja yhteiskuntasuhteen sekä osaamistavoitteiden vuorovaikutuksesta (> konnektiivisuus > joustavuus > kestävyys ja resilienssi) --> Merkityksellistä on siten, mitä linjauksiin sanoitetaan näiltä osin!

Hankkeen tulosten pohdinta ja hyödyntäminen (2)

• Kahden koulutuspolun (IT- ja sosiaali- ja terveystieteiden) OPSien tarkastelu

- Eri koulutusasteiden OPS-tekstit olivat laadultaan hyvin erilaisia (mihin otettu kantaa, mitä kuvattu tarkemmin, mitä väljemmin)
 - Miten hyvin palvelee koulutuspolulla etenemistä? Mikä on kirjoitetun OPSin merkitys opiskelijalle, kun hän hakee tietoa, omaa osaamispolkua itselleen?
 - Entä mitä OPS voisi merkitä/tarjota työelämälle, sidosryhmille ja kumppaneille?
- Koulutusten eksplisiittinen arvopohjan (miten ala edistää yhteiskunnallista kehitystä?) määrittely oli sangen niukkaa. Joitakin arvoja voitiin tunnistaa yksilön osaamiskuvauksista.
 - Kestävä kehitys ja kansalaisuus näkyvät eksplisiittisemmin ammatillisessa koulutuksessa (Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen -opintokokonaisuus, Gradia) kuin korkeakoulutuksessa (JAMK ja JY)
 - Miten tutkimuspohjaisuus ja monitieteisyys huomioidaan ammatillisessa koulutuksessa? Miten kestävä kehitys ja kansalaisuus huomioidaan IT-alan ja fysioterapeutin sekä fysioterapian koulutuksissa?
 - Voisiko koulutuksen tavoitteita kirjoittaa auki paremmin yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta? Mikä on koulutuksen proaktiivinen rooli tältä osin?
- Kaikilla koulutusasteilla korostuivat työelämäyhteydet ja ammatillinen kehittäminen; yrittäjäyys selkeimmin esillä ammattikorkeakoulun puolella.
- Alakohtaisia osaamistavoitteita ja alalla korostuvia geneerisiä taitoja on kuvattu kaikilla koulutusasteilla.
 - Miten laajasti ammatillisuutta/asiantuntijuutta käsitellään koulutuksissa, esim. ammatillisen identiteetin ja toimijuuden näkökulmat huomioiden?
 - Kiinnitetäänkö riittävästi huomiota opiskelijan urasuunnitelmiin, oman osaamisen arviointiin?
 - Miten hyvin nykyiset HOKS/HOPS-käytänteet tukevat opiskelijan osaamisen ja ammattilaisuuden/asiantuntijuuden kehittymistä ja sen arviointia? Millaisia keskusteluja, ohjausta ja suunnitelmiin palaamista koulutuksen aikana? Opintojen/osaamisen arviointi eri koulutusorganisaatioissa: mitä yhteistä, miten eroavat?
- Koulutuspolkumallia (Gradia->JAMK->JY) voisi selkiyttää mm. avaamalla, miten osaamisperusta laajenee/syvenee koulutusasteelta toiselle.

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

jamk | ammatillinen
opettajankoulutus

GRADIA

Miten kehittää opetussuunnitelmien yhteiskunnallista vaikuttavuutta? Kohti konnektiivista, yhteyksiä rakentavaa opetussuunnitelmaa

Kolme tarkastelutasoa:

1) arvot ja tieto, 2) työelämä- ja yhteiskuntasuhde sekä 3) yksilö ja osaaminen

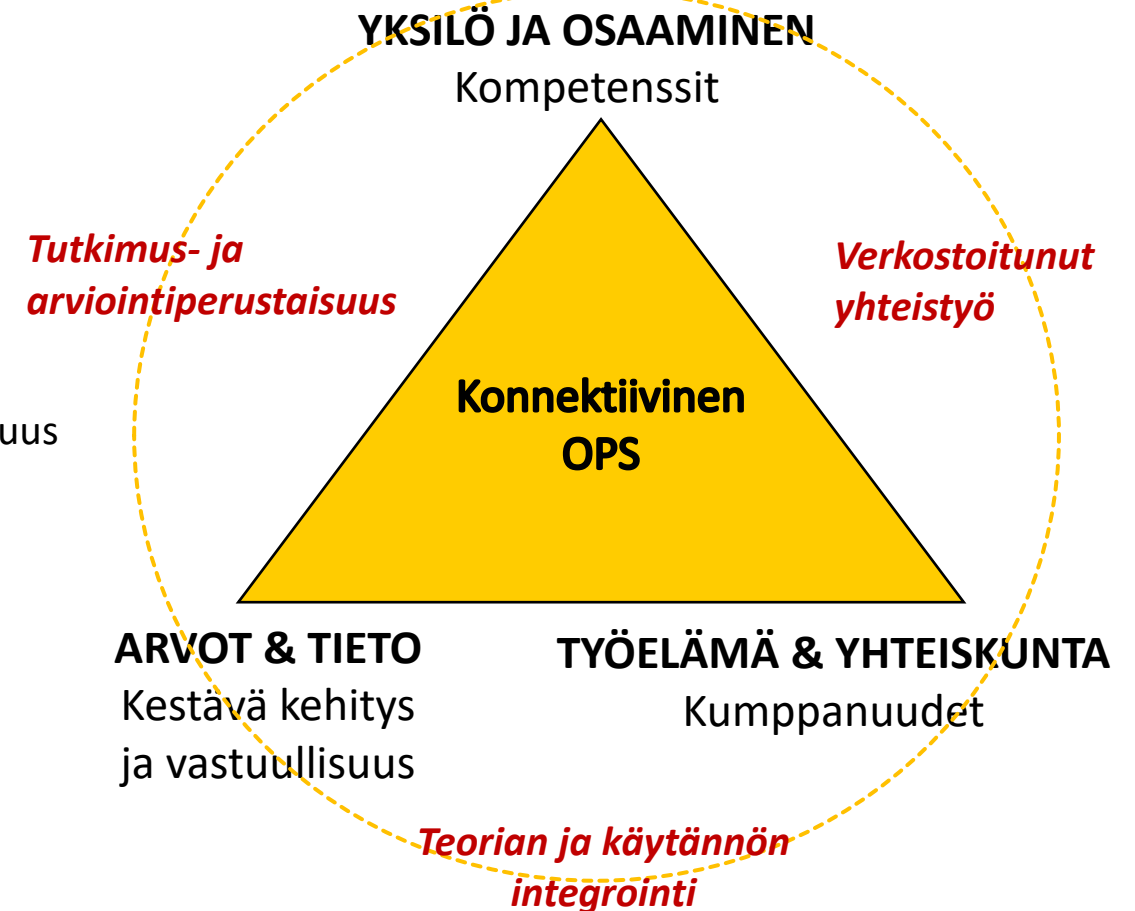
Kolme lähtökohtaa, jotka haastavat OPS-työtä tällä hetkellä:

- Kestävä kehitys ja vastuullisuus
 - [teesit](#) (Unifi) ja [ohjelma](#) (Arene)
- Kumppanuudet, yhteistyö
- Kompetenssit ja asiantuntijuuden eri ulottuvuudet (mm. toimijuus ja identiteetti, jatkuva oppiminen)

Kolme tapaa lisätä konnektiivisuutta:

- Tutkimus- ja arviointiperustaisuus
- Teorian ja käytännön integrointi (mm. työelämäyhteistyö)
- Verkostoitunut yhteistyö (mm. eri alat)

- Katso käytännön esimerkki: Konnektiivisuus toimintafilosofiana JY:n Kulttuurit ja yhteisöt muuttuvassa maailmassa -tutkinto-ohjelman (KUMU) kehittämisessä (Kumpulainen ym., 2020)
- Fung (2017). A connected curriculum for higher education.

Kirjallisuutta

- Konnektiivisuus:
 - Fung, D. (2017). A connected curriculum for higher education. London, UK: UCL Press. <https://discovery.ucl.ac.uk/id/eprint/1558776/1/A-Connected-Curriculum-for-Higher-Education.pdf>
 - Tynjälä, P., Beauseart, S., Zitter, I., & Kyndt, E. (2021). Connectivity between education and work: Theoretical models and insights. In E. Kyndt, S. Beauseart, & I. Zitter (eds.) Developing connectivity between education and work: Principles and practices. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003091219>
 - Kumpulainen, K., Fingerroos, O., Pyykkönen, M., & Vierimaa, S. (2020). Miten työelämälaheisyys saadaan opetussuunnitelmatasolta osaksi käytännön opetusta? Esimerkkinä kulttuurialan koulutus. Teoksessa A. Virtanen, J. Helin, & P. Tynjälä (toim.), Työelämäpedagogiikka korkeakoulutuksessa (s. 132-136). Jyväskylä: Koulutuksen tutkimuslaitos. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-8414-4>
- OKM. (2015). Vastuullinen ja vaikuttava. Tulokulmia korkeakoulujen yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2015:13. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-352-1>
- Verkostoituneen yhteistyön malli geneeristen taitojen edistämässä korkeakoulutuksessa:
 - Jääskelä, P., Nykänen, S., & Tynjälä, P. (2018). Models for the development of generic skills in Finnish higher education. Journal of Further and Higher Education, 42 (1), 130-142. doi:10.1080/0309877X.2016.1206858